

**Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane**

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Setesdalsmuseet Rysstad,
Setesdalsvegen 3273, 4748
Rysstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47
fmavjth@statsforvalteren.no
www.svr.no

Agder Energi Nett AS
Pb. 794 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler Jørn Trygve Haug

Vår ref. 2021/8205-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 01.10.2021

Melding om vedtak. Søknad om å grave ned straumkabel langs rv. 9 i Hovden landskapsvernområde og Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Agder Energi Nett AS. Bykle kommune.

Syner til søknad dagsett 23.9.2021. Saka vart handsama av arbeidsutvalet i verneområdestyret 1.10.2021. Vedtak og saksframstilling ligg ved.

Klage

*Vedtaket kan pålagast til Miljødirektoratet. Klaga skal sendast til verneområdestyret for vidare handsaming.
Klagefristen er 3 veker frå mottak av vedtaket. Alle partar med klagerett har rett til innsyn i saksdokumenta.
Skrifteleg klage skal sendast til Verneområdestyret for SVR Pb. 504 Stoa, 4804 ARENDAL. Oppgi kva for eit
vedtak det vert klaga på, dei endringane klagar ynskjer og grunngjeving for klaga. Dersom det vert klaga så seint
at det kan vere tvil om det er klaga i rett tid, må det opplystas når brevet kom fram.*

Med helsing

Jørn Trygve Haug
verneområdeforvaltar SVR

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Agder
Bykle kommune

Postboks 504 4804 ARENDAL
Sarvsvegen 14 4754 BYKLE

Arkivsaksnr: 2021/8205-0

Saksbehandler: Jørn Trygve Haug

Dato: 24.09.2021

Utvælg	Utvælgssak	Møtedato
AU i verneområdestyret for SVR	50/21	01.10.2021

Søknad om å grave ned straumkabel langs rv. 9 i Hovden landskapsvernområde og Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Agder Energi Nett.

Vedlegg:

- 1 Søknad om disp. for å legge jordkabel
- 2 Breivassdam - Lislefjødd.
- 3 Kart Lislefjødd mot Galten
- 4 Galten - Lundane - Hovden Fjellstoge
- 5 Galten - Lislevtn - Hovden Fjellstoge.

Forvalters innstilling

Med heimel i naturmangfoldloven § 48 får Agder Energi Nett AS løyve til å grave ned straumkabel på strekninga Breidvatn – innkøyring til Lislevatn, i *Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde* og *Hovden landskapsvernområde* i Bykle kommune. Vidare vert det gjeven løyve til å sette opp tre nye transformatorstasjonar nemnd Breidvassdam, Galten og Lislevatn. Så sant det er praktisk mogleg skal transformatorstasjon Lislevatn plasserast utanfor vernegrensa. Tiltaka skal vera i tråd med søknad datert 23.9.2021 og kart datert 24.9.2021 og 28.9.2021 som ligg ved saka. Maksimalt tillate storleik på transformatorstasjonane er 5,5 m² BYA. Transformatorstasjonane skal ha trekledning og saltak med mørk farge.

Under tvil er arbeidsutvalet av den oppfatning at tiltaka ikkje vil stri mot verneføremålet og ikkje vil påverke verneverdiane nemneverdig. Arbeidsutvalet legg vekt på at inngrepa skal skje tett opp til annan eksisterande infrastruktur, og at graving av grøfter berre vil verka inn på dreneringa av myr heilt lokalt. Vidare vil fjerning av eksisterande luftspenn vera positivt i høve til landskapet. Ein får i tillegg fjerna eit kollisjonshinder for fugl.

For gjennomføring av tiltaka vert det sett følgjande vilkår:

- Alt gravearbeid, inkludert breidde og djupne på grøfter, skal avgrensast til det som er strengt naudsynt for å legge ned straumkabel og plassere nettstasjonane.
- Ved atfylling av grøftene skal det over laget med sand nyttast stadeigen masse. Toppdekket skal takast vare på ved avdekking av grøftene slik at dette kan leggast på toppen mest mogleg inntakt. I inngrepssona skal revegetering skje naturleg og utan såing.
- Det skal ikke nyttast anleggsmaskinar i terrenget utover det som er strengt naudsynt for å grave ned straumkabelen og plassere transformatorstasjonane.
- Eksisterande luftspenn og straumstolpar skal fjernast og leverast på godkjend mottak.

Arbeidsutvalet føreset at naudsynte tillatingar vert henta inn frå andre fagmyndigheter samt råka grunneigarar.

Forvalningssekretariatet skal ha melding straks arbeidet er avslutta. Frist for gjennomføring av arbeidet vert sett til 1.10.2022.

Saksprotokoll i AU i verneområdestyret for SVR - 01.10.2021

Behandling i møtet:

Ny innstilling frå forvaltar var sendt arbeidsutvalet før møtet og med følgjande tillegg i første avsnitt: *Så sant det er praktisk mogleg skal transformatorstasjon Lislevatn plasserast utanfor vernegrensa.*

Forvalters innstilling enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger

Under ei synfaring på Hovden 22.9.2021 kom forvaltar over eit større gravearbeid langs rv. 9 nord for Hovden i Hovden landskapsvernområde og Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Rett sør for innkøyringa til Galten heldt entreprenør på med å grave ned straumkabel langs vegen. Det vart også jobba med å sette opp ein transformatorstasjon ved innkøyringa til Galten. Entreprenør var engasjert av Agder Energi Nett. Forvaltar tok kontakt med Agder Energi nett v/Terje Moe. Dei var gjort merksame på at tiltaka var forbode etter verneforskrifta og at det krevjast dispensasjon frå denne for å gjennomføre arbeidet. Agder Energi Nett syntet til at tiltaket var førelagt både kommune, statsforvaltaren, fylkeskommunen og riksantikvaren. Dei var undrande til at ingen av desse hadde vidareformidla tiltaket til forvaltningsmyndigheita for verneområda.

Forvaltar oppmoda Agder Energi nett til å stanse arbeidet til naudsynt tillating var på plass. Stans i arbeidet vart seinare stadfesta av Moe i e-post datert 23.9.2021. Bilete frå tiltaka teken 22.9.2021 er lagt inn nedanfor.

Bilete 1

Bilete 2

Bilete 3

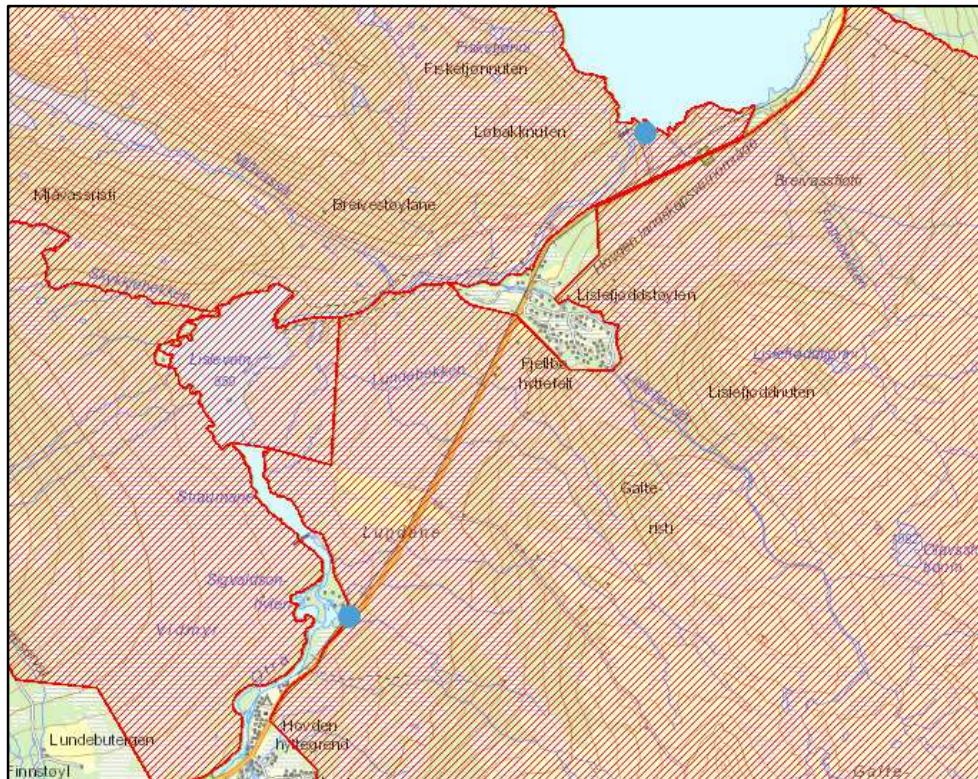
Agder Energi nett har no søkt om dispensasjon frå verneforskrifta for gjennomføring av tiltaka. Sjå vedlegg 1 – 5. Søknaden gjeld graving av 22 kV straumkabel i bakken på strekninga Breivassdammen – innkøyring til Lislevatn. Straumkabelen skal leggast på om lag 70 cm. djupne, noko djupare der det er dyrka mark. For attfylling vil det bli lagt 30 cm. sand i botnen av grøfta. Resten vil vera stadeigen masse. Unntaksvis vil det vera trøng for sprenging av fjell, men i følgje søknaden vil det meste vera under eksisterande bakkenivå og såleis ikkje vera synleg etterpå.

Det skal også førast opp nye nettstasjonar ved dam Breivatn, ved innkøyringa til Galten og sør-aust for Lislevatn. To stader skal straumkabelen krysse under rv. 9. Straumkabelen vert liggjande langs rv. 9. Eksisterande 22 kV luftline med nettstasjonar i mast vil med dette bli fjerna i sin heilskap.

Slik forvaltar oppfattar det er arbeidet langt på veg ferdig på strekninga dam Breidvatn til innkøyringa til Galten.

Tiltaka i høve til vernegrensa

Strekninga frå dam Breivatn og til straumkabelen kryssar rv. 9 ligg i *Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernområde*. Vidare sørover er ein inne i *Hovden landskapsvernområde*, men med eit unntak kring Fjellbø hyttegrens som ligg utanfor vernområda. Kartet nedanfor syner verneområda (raud skravur). Endepunkta for straumkabel er merka med blå punkt.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Hovden landskapsvernombordet av 5.9.1986
- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei Ryfylkeheian landskapsvernombordet av 28.4.2000
- Naturmangfoldloven
- Forvaltningsplan for Hovden landskapsvernombordet, Vidmyr og Lislevatn naturreservat
- Forvaltningsplan for verneområdet i Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Frafjordheiane
- Vedtak i verneområdestyret 5.11.2018, sak 32/18, om delegering av saker til forvaltningssekretariatet og arbeidsutval.

Heimelsgrunnlag

Hovden landskapsvernombordet vart verna i 1986. Føremålet med landskapsvernombordet er jamfør verneforskrifta kap. III å ta vare på eit vakkert naturlandskap som er eineståande i sitt slag i fylket. I verneområdet finn ein store, samanhengjande myrområde, som til saman inneheld eit vidt spekter av myrtypar, og ein finn særmerkte spor frå siste istid som t.d. terrassar, daudisgropar og morenar. Både myrene og lausavsetningane er av stort verd for undervisning og forsking.

Av kapittel IV pkt. 1 går det fram at alle inngrep som vesentleg endrar karakteren til landskapet er forbodne, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, opplag av båt, framføring av luftledningar, jordkablar og kloakkledningar, bygging av vegar, drenering og annan form for tørrellegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forureiningstilførslar, attlegging av avfall og bruk av kjemiske middel. Opplistinga er ikkje fullestendig.

Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernombordet vart verna i 2000. Føremålet med vernet er:

- Å ta vare på eit samanhengande, særmerkt og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområde med eit særmerkt plante- og dyreliv, stølsområde, beitelandskap og kulturminne.
- Å ta vare på eit samanhengande fjellområde som leveområde for den sørlegaste villreinstamma i Europa.

Av kapittel IV pkt. 1.1 går det fram at det ikkje må gjerast inngrep som vesentleg kan endra eller innverke på landskapet sin art eller karakter. I dette medrekna:

Oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, framføring av luftledningar, jordkablar og røyr, bygging av vegar og rastepllassar, oppsetting av autovern, drenering og anna form for tørrellegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, lausbryting og fjerning av stein og mineral, bergverksdrift, vassdragsregulering, gjødsling, sprøyting med kjemiske midlar, nydyrkning, såing, planting, endring i samansettningen av treslag ved skogkultur, plassering av campingvogner og bobilars. Opplistinga er ikkje uttømmande. Fylkesmannen avgjer i tvilstilfelle om eit tiltak kan endre landskapet sin art eller karakter vesentleg

Slik verneforskriftene er utforma er gravearbeidet, plassering av kabel og nettstasjon forbode.

Søknad om gjennomføring må handsamast etter naturmangfoldloven § 48. Etter denne paragrafen kan forvaltningsmyndigheita gjere unntak frå verneverdiket om tiltaket ikkje strir mot verneføremålet og ikkje kan påverke verneverdiane nemneverdig.

Vurdering

Som nemnd ovanfor er tiltaka ferdig på delar av strekninga. Når det søkast om godkjenning i ettertid skal saka handsamast som om tiltaket ikkje var gjennomført. For tiltak som eventuelt ikkje vert godkjent skal det sendast varsel om retting og avbøtande tiltak ref. § 69 i naturmangfoldloven.

Frå søker si side er det frustrasjon over at ingen av myndighetene som vart førelagt saka vidareformidla det til forvaltningsmyndigheita for verneområda. Forvaltar legg til grunn at det er tiltakshavar sitt ansvar for å hente inn naudsynt løkke for eit tiltak. Ein søknad om dispensasjon frå verneforskrifta har ikkje blitt sendt forvaltningsmyndigheita før no.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 - 12

Etter § 7 i Naturmangfaldlova skal dei miljørettslege prinsippa i §§ 8 til 12 leggast til grunn som retningslinjer ved utøving av offentleg myndigkeit. Forvaltingsmyndigheita må ved alle tiltak som vedkjem naturmangfaldet, vurdere søknadane etter desse paragrafane

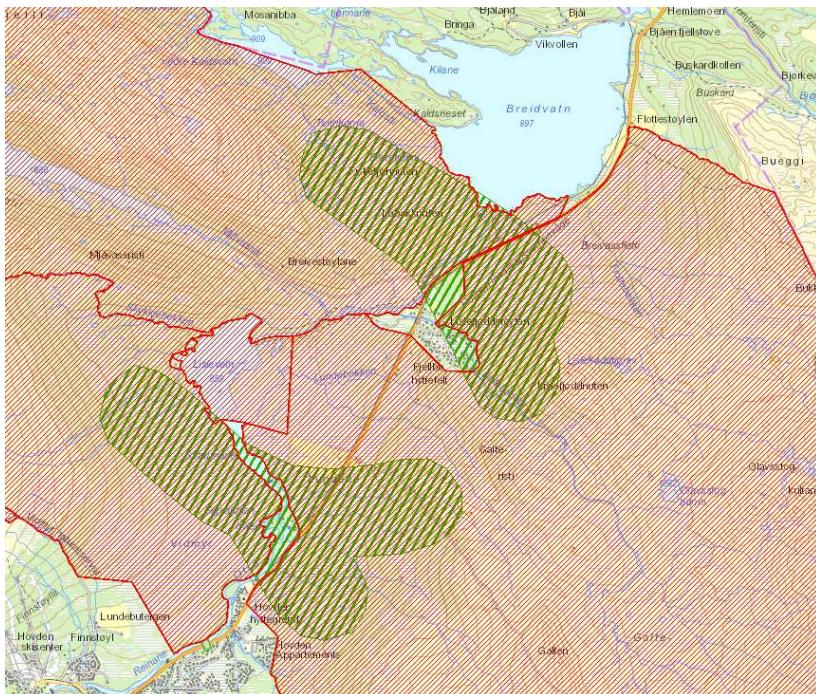
Kunnskapsgrunnlaget (NML § 8)

Kunnskapen om naturmangfaldet i området er henta frå lokalkunnskap, gjeldande forvaltningsplanar, Miljødirektoratet sin naturbase (www.naturbase.no), database for sensitive artsdata samt frå NINA sitt GPS-merkeprosjekt. Kunnskap om kulturminne i området støtter seg på Riksantikvaren sin kulturminnebase (www.kulturminnesok.no).

Områda nord for Hovden aust for rv. 9 er viktige vinterbeiteområde for villrein. Nord for Hovden er det også viktige utvekslingsområde for villrein mellom Setesdal Austhei og Setesdal Ryfylke villreinområde. Kartet nedanfor syner trekkområda mellom aust og vest og er henta frå naturbasen. Trekkområdet nærmast Breidvatn ligg delvis i område med ferdselsforbod 25.4 – 31.5, jamfør verneforskrifta for Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernombane

kap. 4 pkt. 4.1. Det har vore mindre utveksling av villrein mellom områda dei seinare åra. Dette heng truleg saman med infrastruktur og ferdsel i områda. Truleg har også relativt låg stammestørleik på austheia spela inn.

Trekkområde mellom aust- og vestheia strekninga Hovden og Breidvatn.

I Hovden landskapsvernområde varierer vegetasjonen frå rike bjørkeskogar og myrer til rabbar og heier ettersom høgda aukar. Langsmed bekkane er det rike næringstilhøve i jordsmonnet. Søterot er ei vanleg plante i dette området.

Dobbeltbekkasin er ved flere høye observert i områda mellom Hovden og Breidvatn. Arten har status som nær truga i Norsk Raudliste.

Når det gjeld andre artar er det ikke registrert informasjon om prioriterte artar, truga eller nær truga artar jfr. «Norsk rødliste» som vert råka av tiltaket. Det er heller ikke registrert informasjon om utvalde naturtypar, truga eller nær truga naturtypar i aktuelle området.

Ut frå omtalen ovanfor vurderer ein kunnskapsgrunnlaget å vera tilstrekkeleg til å fatte vedtak i saka. «Føre var prinsippet» i NML § 9 vert likevel tillagt vekt i dei vidare vurderingane.

På Hovden er det mange kulturminne knytt til utvinning av jern. Dette datert til perioden fra vikingtid og fram til midten av mellomalderen. For nøyaktig oversikt over desse og kva omsyn som må takast må fylkeskonservator kontaktast.

Økosystemtilnærming og samla belastning (NML § 10)

Det er mange fysiske inngrep i området i form av vegar, fritidsbustader, straumline, og reguleringsdammar. Dei mange fritidsbustadane frå Hovden og nordover fører også med seg mykje ferdsel gjennom store delar av året. Vinterstid vert det preparert skiløyper eit stykke nordover på austsida av rv. 9. Det samla belastninga frå infrastruktur og ferdsel vurderast som høg.

Kostnadane ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar og Miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar (NML §§ 11 – 12)

Straumkabelen som skal gravast ned vil erstatte straumlinna som i dag går i luftspenn. Dette vil vera positivt i høve til kollisjonsfaren for fugl. Fjerning av luftspenn vil også ha ein positiv landskapsmessig effekt. Fjerning av luftspennet vil kunne verka gunstig inn på villreinens trekkmøglegheit gjennom områda, men vegtrafikk og annan menneskeleg ferdsel vil framleis vera eit monaleg hinder for trekk av villrein mellom aust og vest.

Vurdering etter naturmangfoldloven § 48

I høve til verneføremåla i dei to landskapsvernombråda er dei største negative effektane knytt til graving i myr, samt dei landskapsmessige effektane av bygging av tre nye transformatorstasjonar.

Gravearbeidet vil verke inn på dreneringstilhøva på ein større del av myrarealet enn akkurat der inngrepet skjer. Det totale omfanget vurderast likevel som lokalt og akseptabelt.

Alle inngrep skal skje nær eksisterande infrastruktur. Dei landskapsmessige effektane vil såleis vera små. Her kjem også inn at grøftene vil bli fylt igjen med stadeigen masse og på sikt gro til.

Det går mange straumliner i luftspenn i dei verneområda verneområdestyret har forvaltningsansvaret for. Forvaltar er ikkje kjend med at det er aktuelt å leggje desse som straumkabel i bakken. Spesielt for denne saka er at straumkabelen er lokalisert nær opp til annan tung infrastruktur. Ut i frå dette er vurderinga at ei løyve vil gi liten presedensverkand.

Under tvil vurderer forvaltar det slik at tiltaka det er søkt om ikkje vil stri mot verneføremålet og ikkje vil påverke verneverdiane nemneverdig.

Konklusjon

Det vert gjeven løyve til å grave ned straumkabel og plassere ut tre nettstasjonar på strekninga Breivassdammen – innkøyring til Lislevatn i *Hovden landskapsvernombård* og *Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane landskapsvernombård* i Bykle kommune. Under tvil er forvaltar av den oppfatning at tiltaka ikkje vil stri mot verneføremålet og ikkje vil påverke verneverdiane nemneverdig jamfør naturmangfoldloven § 48. Det vert lagt vekt på at inngrepa skal skje tett opp til annan eksisterande infrastruktur, og at graving av grøfter berre vil verka inn på dreneringa av myr heilt lokalt. Vidare vil fjerning av eksisterande luftspenn vera positivt i høve til landskapet. Ein får i tillegg fjerna eit kollisjonshinder for fugl. Det vert sett vilkår for gjennomføring.